

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 204g/2021

privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 5 alin. (5) lit. d) și 71 alin. (1)
din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012

(destituirea administratorului provizoriu)

CHIȘINĂU

4 noiembrie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judcători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 24 septembrie 2021,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 4 noiembrie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 5 alin. (5) lit. d) și 71 alin. (1) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Anatolie Janu, în interesele S.R.L. „Tehnopower”, parte în dosarul nr. 2i-59/2019, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Valeriu Pădurari de la Judecătoria Bălți, sediul central, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin Încheierea Judecătoria Bălți, sediul central, nr. 2i-26/2019 din 14 iunie 2019 a fost admisă cererea introductivă a creditorului S.R.L. „Concordia-Management” privind intentarea procesului de insolvență față de debitorul S.R.L. „Verisvin”. Prin încheierea aceleiași instanțe din 21 iunie 2019, a fost desemnată în calitate de administrator provizoriu dna Ludmila Dorfman.

4. Prin Încheierea Judecătoria Bălți, sediul central, nr. 2i-59/2019 din 24 octombrie 2019, a fost admisă cererea introductivă a S.R.L. „Agroprim-Total” privind intentarea procesului de insolvență față de debitorul S.R.L. „Verisvin”. În calitate de administrator provizoriu a fost desemnat dl Igor Bulgaru.

5. Prin Încheierea Judecătoria Bălți, sediul central, din 19 decembrie 2019, a fost admisă cererea debitorului S.R.L. „Verisvin” și a fost dispusă, *inter alia*, conexarea celor două cereri introductive admise prin încheierile din 14 iunie și, respectiv, 24 octombrie 2019. Instanța de insolvență a dispus conexarea în așa fel, încât a menținut numărul cauzei 2i-59/2019 și a anulat măsurile de asigurare aplicate prin Încheierea nr. 2i-26/2019 din 14 iunie 2019.

6. Prin Decizia Curții de Apel Bălți din 26 mai 2020 a fost casată integral Încheierea Judecătoria Bălți, sediul central, din 19 decembrie 2019, iar cauza a fost restituită Judecătoria Bălți spre rejudecare.

7. Prin Încheierea Judecătorei Bălți, sediul central, din 17 iulie 2020, cauzele de intentare a proceselor de insolabilitate în privința debitorului S.R.L. „Verisvin” au fost conexe.

8. Pe 31 martie 2021, instanța de insolabilitate a admis cererea de alăturare a creditorului S.R.L. „Tehnopower” la cererea introductivă de intentare a procesului de insolabilitate în privința S.R.L. „Verisvin”.

9. Pe 16 septembrie 2021, S.R.L. „Tehnopower” a formulat o cerere privind destituirea administratorului provizoriu, menționând că acesta ar fi acționat contrar intereselor creditorilor.

10. În cadrul ședinței de judecată, dl avocat Anatolie Janu a ridicat, în interesele S.R.L. „Tehnopower”, excepția de neconstituționalitate a articolelor 5 alin. (5) lit. d) și 71 alin. (1) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.

11. Prin Încheierea din 21 septembrie 2021, Judecătoria Bălți, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

12. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

13. Prevederile relevante ale Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 sunt următoarele:

Articolul 5

Competența instanței de judecată

„[...]”

(5) Principalele competențe ale instanței de insolabilitate în cadrul prezentei legi sunt:

[...]

d) destituirea sau acceptarea cererii de demisie a administratorului insolabilității/lichidatorului;

[...]”.

Articolul 71

Destituirea și demisia administratorului/lichidatorului

„(1) La cererea comitetului creditorilor, a adunării creditorilor, instanța de insolabilitate poate destitui administratorul/lichidatorul din motive întemeiate, inclusiv dacă:

- a) administratorul/lichidatorul nu acționează cu diligență profesională sau nu îndeplinește condițiile privind indicatorii de performanță; sau
- b) administratorul/lichidatorul depășește sau nu respectă atribuțiile ce îi revin prin prezenta lege, încalcă legislația; sau
- c) administratorul/lichidatorul se află în conflict de interese cu orice parte în proces; sau
- d) administratorul/lichidatorul cade sub incidența prevederilor de incompatibilitate și/sau a restricțiilor prevăzute de lege; sau
- e) activitatea administratorului a fost suspendată sau a încetat în temeiul Legii nr.161/2014 cu privire la administratorii autorizați.

(¹) În temeiul alin.(1) lit. c)–e), instanța de insolvabilitate poate destitui administratorul/lichidatorul din oficiu.

[...]”.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

14. Autorul excepției susține că normele contestate nu întrunesc condițiile calității legii prevăzute de articolul 23 alin. (2) din Constituție, generând confuzie și incertitudine în raporturile juridice pe care le reglementează. El afirmă că normele contestate nu stabilesc o procedură clară de destituire a administratorului provizoriu. De asemenea, el susține că la adoptarea normelor contestate au fost ignorate normele de tehnică legislativă, regulile lingvistice și alte imperative.

15. Autorul menționează că din normele contestate rezultă că instanța de insolvabilitate poate destitui administratorul la cererea comitetului creditorilor sau a adunării creditorilor. Autorul excepției notează că normele contestate nu-i permit să solicite destituirea administratorului, deoarece cauza se află la etapa la care este instituită perioada de observație asupra debitorului, fapt care presupune că comitetul creditorilor și adunarea creditorilor încă nu sunt formate. Prin urmare, autorul notează că legislația nu conține repere clare de care trebuie să se ghideze instanța de judecată, fapt care creează dificultăți de interpretare și o posibilă aplicare arbitrară.

16. Autorul sesizării pretinde că dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 20, 23, 46 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

17. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

18. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolvabilității, ține de competența Curții Constituționale.

19. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de dl avocat Anatolie Janu, în interesele S.R.L. „Tehnopower”, parte în dosarul nr. 2i-59/2019, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central, este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

20. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolele 5 alin. (5) lit. d) și 71 alin. (1) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012. Așa cum rezultă din sesizare, este examinată o cerere de chemare în judecată depusă de un creditor privind destituirea administratorului provizoriu. Prin urmare, Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la examinarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

21. Curtea constată că textul criticat nu a constituit anterior obiect al controlului constituționalității.

22. Curtea reține că autorul sesizării a menționat incidența articolelor 1 alin. (3) [*statul de drept*], 20 [*accesul la justiție*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*], 46 [*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție.

23. Cu privire la incidența articolului 1 alin. (3) din Constituție, Curtea a subliniat că această normă comportă un caracter general și reprezintă un imperativ care stă la baza tuturor legilor. Ea nu poate constitui un reper separat și nu poate fi invocată de sine stătător, ci numai în coroborare cu o altă prevedere din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (DCC nr. 112 din 15 iulie 2021, § 21).

24. Cu privire la incidența articolului 20 din Constituție, autorul excepției susține că normele contestate nu prevăd clar condițiile de care trebuie să se ghideze instanța pentru a destitui administratorul provizoriu din funcție și acest fapt ar face posibilă aplicarea arbitrară a legii.

25. Curtea reține că articolul 20 din Constituție prevede că orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Condiția stabilită de articolul 20 din Constituție este ca instanța de judecată să ofere motive rezonabile în cazul admiterii sau al respingerii cererii de destituire a administratorului. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că obligația instanțelor judecătorești de a-și motiva deciziile reprezintă o garanție procedurală esențială în baza articolului 6 § 1 din Convenție, pentru că le demonstrează părților că argumentele lor au fost avute în vedere, pentru că le oferă posibilitatea de a formula obiecții sau de a contesta hotărârea și servește, de asemenea, pentru prezentarea motivelor hotărârii judecătorești către public (a se vedea *Siredzhuk v. Ucraina*, 21 ianuarie 2016, § 63). De asemenea, exigența articolului 6 § 1 din Convenție ca o cauză să fie examinată în mod echitabil de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, trebuie înțeleasă în sensul asigurării respectării principiilor fundamentale ale fiecărui proces, *i.e.* principiul contradictorialității și principiul dreptului la apărare, ambele garantând egalitatea deplină a părților în proces (a se vedea DCC nr. 117 din 13 octombrie 2020, § 32).

26. Mai mult, autorul sesizării nu a demonstrat că criteriile referitoare la condițiile de destituire a administratorului stabilite în prevederile contestate constituie un impediment în exercitarea accesului liber la justiție garantat de articolul 20 din Constituție. Totuși, articolul 71 din Legea insolvenței stabilește situațiile în care administratorul insolvenței poate fi destituit la cererea unor subiecte (comitetul creditorilor, adunarea creditorilor), iar în unele situații de către instanța de insolvență din oficiu.

27. Așadar, Curtea nu poate reține incidența articolului 20 din Constituție prin prisma argumentelor autorului excepției.

28. Cu privire la incidența articolului 46 din Constituție, autorul sesizării nu a oferit argumente care să demonstreze caracterul neconstituțional al prevederilor contestate. Așadar, Curtea reține că simpla trimitere la o normă constituțională, în lipsa argumentelor care ar fundamenta pretinsa relație de contrarietate a dispozițiilor criticate față de aceasta, nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 135 din 12 august 2021, § 21).

29. Pentru că nu s-a demonstrat incidența drepturilor fundamentale invocate de autorul sesizării, Curtea subliniază că nici articolele 23 și 54 din Constituție nu sunt incidente. Curtea reiterează că articolul 23 din Constituție nu are o aplicare de sine stătătoare. Pentru a putea fi invocat standardul calității legii, trebuie să existe o ingerință într-un drept fundamental. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că testul calității legii se efectuează prin raportare la un drept fundamental. De asemenea, cu referire la pretinsa încălcare a articolului 54 din Constituție, Curtea a subliniat că nici acest articol nu poate fi invocat de sine stătător. Articolul 54 îi impune Curții un mod de analiză a caracterului proporțional al ingerințelor în drepturile fundamentale. Astfel, pentru a putea fi invocat acest articol, autorul sesizării trebuie să argumenteze incidența unui drept fundamental (a se vedea HCC nr. 11 din 25 martie 2021, § 27; DCC nr. 112 din 15 iulie 2021, § 22).

30. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 5 alin. (5) lit. d) și 71 alin. (1) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Anatolie Janu, în interesele S.R.L. „Tehnopower”, parte în dosarul nr. 2i-59/2019, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 4 noiembrie 2021

DCC nr. 170

Dosarul nr. 204g/2021